

INFORMATION PLATFORM "CENTER FOR INNOVATIVE THINKING"
UKRAINIAN INSTITUTE OF SCIENTIFIC STRATEGIES
EUROPEAN UNION RESEARCH DEPARTMENT
SCIENTIFIC AND PUBLISHING CENTER "PROGRESS"

UKRAINIAN FORUM OF SCIENTIFIC STRATEGIES

PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

OCTOBER 5–7, 2026

KHARKIV, UKRAINE

ISBN 978-617-8890-07-0

INFORMATION PLATFORM "CENTER FOR INNOVATIVE THINKING"
UKRAINIAN INSTITUTE OF SCIENTIFIC STRATEGIES
EUROPEAN UNION RESEARCH DEPARTMENT
SCIENTIFIC AND PUBLISHING CENTER "PROGRESS"

UKRAINIAN FORUM OF SCIENTIFIC STRATEGIES

PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

October 5-7, 2026

Kharkiv, Ukraine

This edition was approved for publication on October 21, 2026.

Published in A4 format online on website:
https://naukainfo.com/conference?id=162

Publisher: Sole proprietor Soloviov O. V. Certificate of registration in the State Register of Publishers, Manufacturers, and Distributors of Publishing Products series ДК № 8227, dated April 23, 2025.

Kharkiv, Ukraine
2026

UDC 001.3-048.35:0/9](06)

Proceedings of the International scientific and practical conference “Ukrainian Forum of Scientific Strategies” (October 5-7, 2026) / Publisher website: www.naukainfo.com. – Kharkiv, Ukraine, 2026. - 144 p.

ISBN 978-617-8890-07-0
https://doi.org/10.64828/conf-162-2026

The recommended citation for this publication is:

Shevchenko T. G. Research into the specifics of the development of performing arts in Ukraine under martial law // Ukrainian Forum of Scientific Strategies : proceedings of the International scientific and practical conference (October 5-7, 2026). – Kharkiv, Ukraine : naukainfo.com, 2026. - Pp. 15-21. - URL: https://naukainfo.com/conference?id=162

Editor
Soloviov O. V.

M.Sc.Ed., M.P.A., Hon. PhD, Academic Advisor,
Head of the European Union Research Department,
Ukrainian Institute of Scientific Strategies

The collection of scientific articles is a scientific and practical publication that includes research papers by students, postgraduate students, Candidates and Doctors of Sciences, researchers, and practitioners from Ukraine, Europe, neighboring countries, and beyond. The articles reflect studies of processes and changes in the structure of modern science. This collection is intended for students, postgraduate and doctoral candidates, educators, researchers, practitioners, and all those interested in current trends in the development of modern science.

E-mail: journal@naukainfo.com

Publisher website: https://www.naukainfo.com

© Publisher website: naukainfo.com, 2026
© Ukrainian Institute of Scientific Strategies (UISS), 2026
© All authors, 2026

DOI: https://doi.org/10.64828/conf-162-2026-7
УДК 373.3/.5.015.3-054.72-053.2:615.851.8

Карпенко Світлана Дмитрівна
кандидат філологічних наук, доцент
Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ КАЗКИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ ЗА КОРДОНОМ ДЛЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ

Анотація. У тезах порушено тему національної освіти українських дітей за кордоном та звернуто увагу на використання терапевтичної казки в освітньому процесі. Інтеграція творчості в навчання дітей, що отримали психологічні та емоційні травми внаслідок війни, сприяє відновленню емоційних станів, формуванню особистісних переконань та впливає на швидкість інтеграції в нове культурне, іншомовне та освітнє середовище. Представлені в тезах методи використання терапевтичної казки в освітніх осередках сучасної української діаспори успішно вирішують проблеми учнів, пов'язані з емоційним станом, що постраждав унаслідок війни на території України.
Ключові слова: терапевтична казка, українська школа за кордоном, психоемоційна реабілітація дітей, недільна школа.

INTEGRATING THERAPEUTIC FAIRY TALES INTO THE EDUCATIONAL PROCESS OF UKRAINIAN SCHOOLS ABROAD FOR THE PSYCHO-EMOTIONAL REHABILITATION OF CHILDREN

This paper addresses the topic of national education for Ukrainian children abroad and highlights the use of therapeutic storytelling in the educational process. Integrating creative activities into the education of children who have suffered psychological and emotional trauma due to the war fosters emotional recovery and the formation of personal convictions, while also facilitating faster integration into new cultural, linguistic, and educational environments. The methods presented for using therapeutic storytelling in modern Ukrainian diaspora educational settings successfully address students' issues regarding their emotional well-being, which has been compromised by the war in Ukraine.
Keywords: therapeutic storytelling, Ukrainian school abroad, psycho-emotional rehabilitation of children, Sunday school.

Освітній простір за кордоном рідною мовою відіграє важливу роль у становленні особистості. Це стосується не лише українських дітей, що змушені були разом з батьками чи старшими братами і сестрами втікати від війни, шукати притулку у різних країнах Європи, а й інших переселенців, що мають не лише свою мову та культуру, а й відрізняються за рівнем добробуту. На сьогодні українські освітні відомства повідомляють про існування 85 освітніх осередків у країнах Європи, що зареєструвалися на національній платформі через систему АІКОМ (починаючи з грудня 2023 року). Офіційні українські класи та суботні чи недільні школи інтегруються з українською освітньою системою та наразі підтверджені у 29 країнах. Кількість таких осередків у окремій державі зумовлена напливом туди українських мігрантів та евакуйованих родин. Наприклад, лідерами за кількістю відкритих і верифікованих суботніх шкіл є Польща та Німеччина. Країни Балтії (Литва, Латвія та Естонія) мають не лише суботні школи, а й повноцінні державні класи з українськими освітніми компонентами. У Великій Британії офіційного статусу набули відомі історичні заклади, такі як: Українська школа в Лестері та Українська суботня школа Святої Маргарити. Серед інших країн – Чехія, Румунія, Болгарія, Іспанія, Італія, Франція, Австрія, Словаччина, Угорщина [4]. Звісно, що кількість їх значно більша, враховуючи те, що велика кількість серед мігрантів − саме педагоги, що можуть як готувати дітей до школи, так і займатися з дітьми спортом та творчістю. Вже сьогодні ці навчальні заклади мають проблеми зі спеціальним стандартом для навчання та відповідністю національній українській освіті. Крім того, велика увага в цих осередках приділяється психологічному та емоційному оздоровленню, інтеграції у новий соціум із найменшими ризиками.

Наше дослідження спрямоване на розгляд питання інтеграції казки у навчальне середовище. Відповідаючи на питання «чому саме казка?», зазначимо, що це один з найстаріших жанрів народної усної творчості, перевірений часом, здатний до трансформації та вільний у використанні

індивідуальної творчості та фантазування. Темі казкотерапії присвячено багато досліджень та монографій педагогів та психологів. Зокрема, наші дослідження з цієї теми представлені монографією про українську народну казку, її особливості та структуру, а також науковими розвідками про використання саме народної казки з терапевтичною метою [3]. Народна казка завжди була бажаним способом спокійного дозвілля дітей. Прочитана чи розказана на ніч казка сприяла заспокоєнню нервової системи дитини та була формою ненав'язливого повчання. В структурі народної казки закладена універсальна методика навчання і виховання, тому не слід нехтувати вже готовими шаблонами народної оповіді і придумувати щось інше. На сайтах психологічних центрів можна знайти велику кількість збірників та добірок аудіоказок саме терапевтичних. Їх можна використовувати для лікування легких форм психологічних розладів, спричинених стресом. Однак більш складні форми розладів психіки не варто намагатися усунути лише методами казкотерапії. В цьому випадку необхідно проконсультуватися з фахівцями (психіатрами, невропатологами та психологами). Для прикладу згадаємо серію книг «Казкотерапія» українського дитячого психолога Наталії Чуб, що допомагають розв'язувати поширені дитячі проблеми: страхи, капризи, небажання йти до школи чи садка, невміння товаришувати; «Збірник терапевтичних казок для дітей» від МПАПМ (Міжнародна психологічна асоціація), який став практичним джерелом казок, адаптованих для сучасних українських реалій (збірник містить готові тексти для подолання стресу та психологічних травм, завданих дітям війною), а також сайт «Дерево казок», де можна знайти народні казки в записах фольклористів [1, 2, 5].

Українські діти за кордоном змушені адаптуватися до нових умов: чужа мова, культура та правила місцевої школи, а також паралельно продовжувати онлайн-навчання в українському просторі або суботніх школах. Це викликає хронічну втому та стрес. Традиційні «сухі» методи навчання не працюють, коли дитина перебуває у стані емоційної напруги. Навчання має стати терапевтичним. І саме тут казка стає безпечним провідником знань. З її допомогою відбувається подолання страхів, розвиток емоційного інтелекту дитини та пошук рішень для будь-яких життєвих ситуацій. Пережити стрес чи агресію у безпечному просторі казки краще, ніж це відбуватиметься в реальному житті. Такий спосіб реорганізації свого порушеного страшними подіями життя дає усвідомлення власних почуттів через поведінку героїв, алегорично моделює ситуацію та вказує на вихід із кризи.

Для кращого розуміння роботи терапевтичної казки зупинимося на кількох основних моделях використання її під час навчання:

Модель 1: Казка як інструмент білінгвізму та вивчення мови (Інтеграційні класи). Основним інструментом для цього заняття є двомовні тексти казок (наприклад, українською та мовою країни перебування). Читання відомого дитині сюжету рідною мовою знижує тривожність, а перехід на іноземну допомагає м'яко вивчати нові слова. Як результат − збереження рідної мови + адаптація в новому середовищі без стресу.

Модель 2: Терапевтичний аналіз тексту на уроках літератури чи читання. Традиційно для аналізу текстів дітям пропонують науковий підхід, що запозичений з літературознавства. Наприклад, це запитання: «Хто головний герой?», «Чого вчить казка?» тощо. Замість традиційних учитель ставить фокусні терапевтичні запитання: «Що відчув Котигорошко, коли опинився сам у темному лісі? Що допомогло йому знайти сміливість? Як би ти вчинив на його місці, якби теж зустрів перешкоду?». Дитина проєктує свої переживання (страх самотності, втрату дому) на безпечного персонажа і разом з ним проживає та долає свій стрес.

Модель 3: Метафоричні завдання на уроках точних наук (STEM крізь казку). Навіть математичні чи природничі завдання можна загорнути в казкову обгортку, пов'язану з подоланням труднощів, відбудовою «казкового містечка» чи допомогою героям, які втратили домівку. Завдяки такому прийому знижується когнітивне навантаження через ігрову та емоційну залученість.

Крім вищезазначених, існує метод казкотворчості, коли вчитель та учні разом складають казку, де герої стикаються з кризовою ситуацією, але долають труднощі, знаходячи для цього потрібні ресурси та безпечний дім. Це розвиває самоефективність дитини − відчуття, що вихід є завжди, навіть із найскладнішої ситуації.

Отже, основним завданням терапевтичної казки є знайти рішення для проблемних ситуацій та закріпити у дитини модель правильної поведінки, що дозволить зберегти життя. Педагог за кордоном − це не просто транслятор знань, а людина, яка створює емоційний якір. Використання казки допомагає вчителю говорити з дітьми про війну, розлуку з близькими чи адаптацію екологічно, не стаючи при цьому професійним психотерапевтом (казка сама виконує захисну функцію для психіки). Інтеграція казки в шкільне життя українських дітей за кордоном – це не розвага, а необхідність. Вона

дозволяє одночасно вирішувати три завдання: навчати, зберігаючи мову та ідентичність; інтегрувати, знижуючи стрес адаптації, та реабілітувати, лікуючи травми війни м'яким, природним шляхом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дерево казок : вебсайт. URL: https://derevo-kazok.org/ (дата звернення 01.10.2026).
2. Збірник терапевтичних казок для дітей / Міжнародна психологічна асоціація проективних методик (МПАПМ) : вебсайт. URL: https://mpapm.com/zbirnyky-terapevtychnyh-kazok/ (дата звернення 01.10.2026).
3. Карпенко С. Д. До дискурсу створення терапевтичної казки: традиції та новаторство // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. 2025. №1(37). С. 123-128. DOI: https://doi.org/10.17721/1728-2659.2025.37.21
4. Список осередків національної освіти за кордоном / AIKOM : вебсайт. URL: https://aikom.iea.gov.ua/cell/cell/cell-list?authorityId=6688 (дата звернення 02.10.2026).
5. Чуб Н. Казкотерапія : комплект із 7 книг. URL: https://www.yakaboo.ua/kazkoterapija-komplekt-iz-7-knig (дата звернення 02.10.2026).